

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ: ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Гоцин М.Р.,

*студент спеціальності «Публічне управління та адміністрування»
«Криворізький національний університет», м. Кривий Ріг, Україна,
e-mail: tdutybz.077@gmail.com*

Іщенко М.І.,

*д.е.н., професор кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
«Криворізький національний університет», м. Кривий Ріг, Україна
e-mail: mykola.ihchenko@knu.edu.ua;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6820-9455>*

Виявлення та систематизація ключових характеристик та особливостей місцевого самоврядування є актуальним на сучасному етапі розвитку публічного управління в Україні.

Характерними особливостями влади місцевого самоврядування є наступні [1; 2]:

- її джерелом є народ, а первинним носієм – територіальна громада;
- її юрисдикція розповсюджується лише на територію відповідних адміністративно-територіальних одиниць;
- її органи діють від імені конкретної територіальної громади;
- матеріально-фінансову базу її органів складають комунальна (муніципальна) власність і місцевий (муніципальний) бюджет;
- її органи пов'язані безпосередніми зв'язками з населенням.

До особливих характеристик місцевого самоврядування доцільно віднести наступні [1;]:

- особливе місце в механізмі управління суспільством і державою – специфічна форма публічної влади, яка не є складовою частиною механізму державної влади;
- особливий об'єкт управління – питання місцевого значення, перелік яких закріплюється законодавством;
- особливий суб'єкт місцевого самоврядування – територіальна громада, яка трансформується з учасника управління в його первинного суб'єкта;
- особлива самостійність, що проявляється в організаційній і матеріально-фінансовій відокремленості, самостійному вирішенні місцевих справ у рамках компетенції, закріпленої законодавством, самостійній відповідальності органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

Специфічним проявом місцевого самоврядування є те, що окремі питання можуть вирішуватися виключно населенням відповідної громади, яким належить право обирати представницькі органи місцевого самоврядування і сільського, селищного, міського голову, виражати свою волю на місцевому референдумі, загальних зборах громадян, реалізувати право на місцеві ініціативи, громадські слухання, здійснювати контроль за діяльністю органів і посадових осіб місцевого самоврядування [3; 4]. Проте все ж більшість

повноважень реалізується органами і посадовими особами місцевого самоврядування.

І, нарешті, особливими класифікаційними ознаками функцій місцевого самоврядування слід визнати такі [2; 5]:

- форми діяльності, серед яких виокремлюються нормотворча, установча, контрольна і правоохоронна функції;

- сфери діяльності: забезпечення комплексного розвитку території громади; планування; бюджетно-фінансова; управління комунальною власністю й місцевими фінансами; забезпечення задоволення потреб населення у житлових, транспортних, торгових та комунально-побутових послугах; соціального захисту населення; зовнішньоекономічну; сприяння оборонній діяльності держави; розвитку охорони здоров'я, освіти, культури і спорту; природоохоронну; регулювання земельних відносин; облікову; дозвольно-реєстраційну; інформаційну.

Таким чином, на основі систематизації визнаних науковцями та практиками особливостей та характеристик місцевого самоврядування виявлені такі ключові драйвери, як прояви влади, суб'єктно-об'єктні характеристики та виконувані функції. Розуміння специфіки перелічених категорій дозволить більш виважено підходити до питань децентралізації, що є важливими для суспільно-економічного розвитку України.

Список використаних джерел:

1. Матвієнко А.С. Місцеве самоврядування як ключовий суб'єкт децентралізації влади. Віче. 2008. №10. URL: <http://www.viche.info/journal/959/>.
2. Бесчастний В.М. Місцеве самоврядування в Україні: проблеми та перспективи: монографія. Донецький юрид. ін-т при Донецькому національному ун-ті. 2005. С.37.
3. Орзін М. Концепція правового статусу самоврядних територій і органів місцевого самоврядування. Місцеве та регіональне самоврядування в Україні. 1995. № 1. С.67.
4. Верменич Я.В. Територіальна управлінська система в Україні: теоретико- методологічні проблеми оптимізації. Український історичний журнал. 2006. № 6. С.183.
5. Борденюк В. Діалектика співвідношення місцевого самоврядування та державного управління. Право України. 2002. № 12. С.120.